

VLAAMS ACTIEPLAN BIJNA-
ENERGIENEUTRAAL GEBOUWEN

Monitoringrapport implementatie

- september 2018 -

6.1.	Opschuivende voorwaarden stimuli	23
6.2.	Koppelen van ondersteuning aan de globale verbetering van de energieprestatie	23
6.3.	Erkenning energieprestatie door financiële sector	24
6.4.	Derdepartijfinanciering voor doorgedreven energetische renovaties	24
7.	Pijler V: Energiebeleid.....	25
7.1.	Het verstrengingspad van de energieprestatie-eisen voor nieuwe gebouwen vastleggen	25
7.2.	Vastleggen tweesporenbeleid met langetermijnpad voorlopers	25
7.3.	Verplicht minimumaandeel hernieuwbare energie.....	26
7.4.	Communicatie over langetermijnpad E-peil	26
7.5.	Ontwikkelen van een geïntegreerde berekeningsmethode	27
7.6.	Pad voor nieuwe sociale woningbouw naar BEN	27
7.7.	Sensibilisatie van en informatie voor overheden	28
7.8.	Standaard BEN-aanbestedingen voor overheidsgebouwen	28
7.9.	BEN-overheidsgebouwen – lokale besturen.....	29
7.10.	Realisatie van BEN-overheidsgebouwen voor 2019	29
7.11.	Doorgedreven energetische renovatie overheidsgebouwen	30
7.12.	Huren BEN-overheidsgebouwen	30
BIJLAGEN		31
1.	Gebruikte afkortingen	31

////////////////////////////////////

HOOFDSTUK 1. CONTEXT

////////////////////////////////////

1. BEN-ACTIEPLAN

De 23 acties en bijbehorende subacties van het Vlaams actieplan BEN-gebouwen 2012-2021 (<http://www.energiesparen.be/BEN/beleid>) worden geïmplementeerd teneinde de doelstellingen van het actieplan te realiseren.

In dit document wordt voor de verschillende BEN-acties de implementatie toegelicht.

2. BELEIDSGERELATEERD

2.1. REGEERAKKOORD

Vermelding in het regeerakkoord:

“We geven uitvoering aan het actieplan bijna-energie neutrale gebouwen. We evalueren in overleg met de stakeholders tweejaarlijks of de EPB-eisen nog in overeenstemming zijn met de kostenoptimale niveaus.”

2.2. BELEIDSNOTA'S

In de beleidsnota 2014-2019 Energie is onder andere het volgende opgenomen:

“De Europese richtlijn betreffende de energieprestaties van gebouwen legt vast dat vanaf 2021 elk nieuw gebouw bijna-energie neutraal moet zijn. De Vlaamse Regering legde in 2013 de Vlaamse BEN-definitie voor nieuwe woongebouwen, kantoren en scholen en het aanscherpingspad van de EPB-eisen tot het BEN-niveau in 2021 vast.

In het licht van de energie-efficiëntie doelstellingen van de Vlaamse Regering, worden de voorlopers voor BEN gebouwen gestimuleerd. Het onderzoek van de kosten optimale energieprestatieniveaus wordt elke twee jaar geactualiseerd in een breed perspectief dat onder andere rekening houdt met de impact op de woonmarkt. De reeds gekende BEN-niveaus en het aanscherpingspad worden dan afgetoetst aan het voortschrijdend kostenoptimum. Zowel het kosten optimale minimum aandeel hernieuwbare energie als maatschappelijke baten worden onderzocht.

De kosten optimale energieprestatieniveaus en het kosten optimale minimum aandeel hernieuwbare energie moeten nog voor alle niet-residentiële gebouwen, andere dan kantoren en scholen, worden bepaald.

Naast het werkende kader voor innovatieve producten, moet het ook mogelijk worden om innovatieve concepten op maat van specifieke gebouwen te valoriseren.

Gelet op de noodzakelijke evolutie naar steeds energiezuinigere nieuwbouw, is het versneld verder verfijnen van de EPB-berekeningsmethodiek en het handhavingskader een absolute vereiste om de regelgeving geen rem te laten zijn op innovatie in de bouwsector.”

In de beleidsnota 2014-2019 Bestuurszaken is het volgende opgenomen:

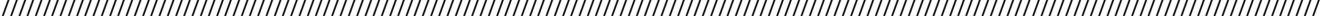
“Zo wil ik op termijn zoveel mogelijk komen tot ‘bijna-energie neutrale’ of BEN-gebouwen.”

2.3. ENERGIEPACT

Ook in het interfederaal energiepact zijn de energie-efficiëntie en het verlagen van het energieverbruik prioritair voor het behalen van de lokale en Europese doelstellingen. Een stijgende energie-efficiëntie van het gebouwenpark maakt integraal deel uit van het gehele pakket aan maatregelen die een koolstofarme maatschappij moet mogelijk maken.

HOOFDSTUK 2. OVERZICHT

VLAAMS ACTIEPLAN BIJNA-ENERGIENEUTRALE GEBOUWEN // IMPLEMENTATIE ACTIES

nr.	ACTIEVOORSTELLEN	TREKKER	STATUS 03/09/2018
I. INNOVATIE			
Onderzoek & ontwikkeling			
1	Optimalisatie onderzoek en ontwikkeling innovatie	VLAIO	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
2	Doelgroep voorlopers in kaart brengen		
	2.1 Voorlopers aanbodzijde	VEA	Afgelopen
	2.2 Voorlopers vraagzijde	VEA	Afgelopen
3	EPB-kader voor valorisatie van innovatieve systemen of technologieën	VEA	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
4	Bevorderen van luchtdichtheid en ventilatie		
	4.1 Bevorderen van luchtdichtheid van gebouwschil	WTCB	Afgelopen
	4.2 Studie luchtdichtheid	VEA	Afgelopen
	4.3 Bevorderen van het optimaal installeren en gebruiken van ventilatiesystemen	WTCB	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
Doorgroei naar Volumemarkt			
5	Van demo- naar volumemarkt	VEA	Afgelopen
II. INTEGRAAL KWALITEITSKADER			
Kennisverhoging			
6	Kennisverhoging in de bouwsector		
	6.1 Overzicht en roadmap professionele vorming in de bouwsector	FVB-WTCB	Afgelopen
	6.2 Van energiebewust naar BEN-architect	NAV	Afgelopen
	6.3 Energiebewuste aannemer	Bouwunie	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
	6.4 Specifieke infosessies of vormingen voor bouwprofessionelen	VEA	Afgelopen
	6.5 Vormingen voor vastgoedsector & verenigingen van eigenaars	VIVO-BIV	Afgelopen
	6.6 Vormingen voor bouwheren	Steunpunten DUBO	Afgelopen
	6.7 Opleidingen voor bouwprofessioneel van de toekomst	AHOVOKS	Afgelopen
	6.8 Train de trainer	FVB	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
Valorisatie kwalitatieve uitvoering			
7	Realisatie van een kwaliteitskader voor de bouwsector		
	7.1/2/3 Kwaliteitskader voor EE en HE in de bouwsector	VEA	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
	7.4 Stimuleren van bouwteams met energie-adviseur	NAV	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
III. COMMUNICATIE			
Sensibiliserings- & informatiecampagnes			
8	Branding merk 'BEN'	VEA	Afgelopen
9	Oprichten van kennisplatforms	WTCB	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
10	Sensibiliserings- & informatiecampagnes gericht naar voorlopers	VEA	Afgelopen
Demonstratieprojecten			
11	Ontwikkeling van demonstratieprojecten		
	11.1 Residentiële demonstratieprojecten	VEA	Afgelopen (*)
	11.2 Niet-residentiële demonstratieprojecten	VEA	Afgelopen (*)
Niet financiële ondersteuning			
12	Advies voor BEN-projecten		
	12.1 Advies residentiële gebouwen	Steunpunten DUBO	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
	12.2 Advies niet-residentiële gebouwen	Steunpunten DUBO	Lopende volgens planning, geen opvolging nodig
13	Handleiding BEN-gebouwen	VEA	Afgelopen
14	Handleiding doorgedreven energetische renovatie	VEA	Afgelopen

////////////////////////////////////

HOOFDSTUK 3. MONITORING

////////////////////////////////////

3. PIJLER I: ACTIES OMTRENT INNOVATIE

3.1. OPTIMALISATIE ONDEZOEK EN ONTWIKKELING INNOVATIE

1 OPTIMALISATIE ONDERZOEK EN ONTWIKKELING INNOVATIE			
Trekker-coördinator		VLAIO	
Projectverantwoordelijke		Alain Thielemans	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het BEN-thema wordt goed geïntegreerd in lopende innovatie-acties, voornamelijk op vlak van grondige BENOvatie zoals Proeftuin Woningrenovatie, EFRO-programma 2014-2020, ...</p> <p>De projecten van de Proeftuin Woningrenovatie zijn opgestart in mei 2014. De steun aan de consortia voor het opzetten van de proeftuinplatformen en het uitvoeren van de projecten wordt voor een periode van maximaal 4 jaar toegekend. Het coördinatie- en kennisplatform wordt in principe voor een periode van maximaal 5 jaar gesteund.</p> <p>De projecten worden opgevolgd d.m.v. KPI's (key performance indicators) : aantal gerealiseerde groepsrenovatie voorbeelden ; verbeterde randvoorwaarden voor de marktwerking ; gecreëerde volumemarkt.</p> <p>Op https://www.kennisplatform-renovatie.be/ kunnen de beschikbare resultaten en contactgegevens van de verschillende proeftuinen geraadpleegd worden.</p>			

3.2. DOELGROEP VOORLOPERS IN KAART BRENGEN

2 DOELGROEP VOORLOPERS IN KAART BRENGEN			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Helene Zegers	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Subacties 2.1 en 2.2 zijn samengevoegd tot één actie.</p> <p>Vanwege de beperkte reactie van DAR heeft VEA beslist zelf trekker te worden.</p> <p>Pixii heeft een projectvoorstel uitgewerkt voor acties 2.1 en 2.2 op basis van het Europees project COHERENO dat door het VEA werd goedgekeurd. De resultaten van beide projecten zijn goedgekeurd. Een bijkomend samenvattend rapport met de conclusies en aanbevelingen voor het Vlaamse beleid werd eveneens opgeleverd.</p> <p>2.1. Ervaringen vraagzijde → rapport ontvangen en goedgekeurd. Te raadplegen via http://www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/beleid/BEN_renovatie_vraagzijde_rapportPHP.pdf</p> <p>2.2. Ervaringen aanbodzijde → rapport ontvangen en goedgekeurd. Te raadplegen via http://www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/beleid/BEN_renovatie_aanbodzijde_rapportPHP.pdf</p> <p>Aanbevelingen en samenvatting van de opdracht → rapport ontvangen en goedgekeurd. Te raadplegen via http://www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/beleid/BEN_renovatie_conclusierapport_PHP.pdf</p>			

////////////////////////////////////

3.3. EPB-KADER VOOR DE VALORISATIE VAN INNOVATIEVE SYSTEMEN OF TECHNOLOGIEËN

3 EPB-KADER VOOR DE VALORISATIE VAN INNOVATIEVE SYSTEMEN OF TECHNOLOGIEËN			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Wim Lameire	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>In juni 2017 werd het Actieplan Innovatie in EPB afgerond. In dit actieplan zijn heel wat acties opgenomen, waaronder het oprichten van een beoordelingscommissie die voorstellen van de fabrikanten zelf zal beoordelen. Via een testfase worden de procedures en de werking van de commissie geëvalueerd aan de hand van een concrete case vanuit de sector.</p> <p>De ATG-E procedure wordt telkens mee opgenomen tijdens de tweejaarlijkse EPB-evaluatie.</p>			

3.4. BEVORDEREN VAN LUCHTDICHTHEID VAN DE GEBOUWENSCHIL

4.1 BEVORDEREN VAN LUCHTDICHTHEID VAN DE GEBOUWENSCHIL			
Trekker-coördinator		WTCB	
Projectverantwoordelijke		Peter Wouters	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>STS-P-71-3 'Luchtdichtheid van gebouwen – Luchtdichtheidstest' werd in december 2014 gepubliceerd door de FOD Economie. Vanaf 1 januari 2015: meetresultaten enkel aanvaard indien uitvoering conform STS-P-71-3. Meer dan 300 testers hebben de opleiding al gevolgd.</p> <p>Een Besluit van de Vlaamse Regering van december 2017 legt minimale eisen op aan de organisator van een kwaliteitskader.</p>			

3.5. STUDIE LUCHTDICHTHEID

4.2 STUDIE LUCHTDICHTHEID			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Wim Lameire	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
De studie is afgerond. STS-P-71-3 luchtdichtheid is in werking getreden in 2015.			

3.6. BEVORDEREN VAN HET OPTIMAAL INSTALLEREN EN GEBRUIKEN VAN VENTILATIESYSTEMEN

4.3 BEVORDEREN VAN HET OPTIMAAL INSTALLEREN EN GEBRUIKEN VAN VENTILATIESYSTEMEN			
Trekker-coördinator		WTCB	
Projectverantwoordelijke		Peter Wouters	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>STS-P-73-1 'Systemen voor basisventilatie in residentiële toepassingen' werd in juli 2015 gepubliceerd door de FOD Economie. Het Ministerieel Besluit voor de koppeling tussen STS en EPB-regelgeving is in september 2015 ondertekend. De evaluatie van de prestaties van de ventilatie installaties gebeurt door erkende personen/bedrijven. Er is een draagvlak voor een trapsgewijze invoering vanaf januari 2016. Bij een EPB-dossier dient er een ventilatie voorontwerp en een ventilatie prestatieverslag te worden opgemaakt. Een Besluit van de Vlaamse Regering van december 2017 legt minimale eisen op aan de organisator van een kwaliteitskader.</p>			

3.7. VAN DEMO- NAAR VOLUMEMARKT

5 VAN DEMO- NAAR VOLUMEMARKT			
Trekker-coördinator		VEA (overgenomen van VCB)	
Projectverantwoordelijke		Luc Peeters	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>De evolutie van demo- naar volumemarkt is een jaarlijks terugkomend thema op het jaarlijks VCB Energieforum. Het VEA publiceert jaarlijks de EPB cijfers. Nieuwbouw ondergaat een goede evolutie met meer dan 32% BEN-woningen voor de woningen met een stedenbouwkundige aanvraag uit 2014.</p> <p>Voor grondige renovaties van de bestaande woningen zijn de acties opgenomen in het Renovatiepact. Tijdens Batibouw 2015 was er een BEN-parcours langs voorlopers en bouwfirma's. Interviews op de volgende edities van 2016 en 2017 bevestigden de stijgende vraag naar BEN-woningen bij de bouwfirma's.</p> <p>Er zijn momenteel ongeveer 1000 BEN-voorlopers en ook in het kader van de BENOveren campagne kan men zich als voorloper op http://www.energiesparen.be/ikBENOveer/campagne registreren.</p> <p>Demonstratieprojecten over BENOveren zijn opgenomen in het BE REEL project http://www.be-reel.be/ en https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Presentatie%20BE%20REEL%21%20-%20iBRoad%20VEA.pdf.</p>			

4. PIJLER II: ACTIES OMTRENT KWALITEIT

4.1. OVERZICHT EN ROADMAP PROFESSIONELE VORMING IN DE BOUWSECTOR

6.1 OVERZICHT EN ROADMAP PROFESSIONELE VORMING IN DE BOUWSECTOR			
Trekker-coördinator		FVB-WTCB	
Projectverantwoordelijke		Kristof Van Roy	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>FVB en WTCB hebben voor deze opdracht financiering ontvangen van het Europese Build Up Skills. In een volgende project call van Europa heeft FVB een nieuw project ingediend, maar geen goedkeuring ontvangen.</p> <p>FVB ondersteunt werkgevers, arbeiders en belanghebbenden binnen de bouwsector via onderwijs, tewerkstelling en advies over welzijn op het werk. Via www.consruktiv.be kunnen opleidingen worden opgezocht. Alle e-learning handboeken zijn te vinden op https://www.buildingyourlearning.be/frontpage.</p>			

4.2. VAN ENERGIEBEWUST NAAR BEN-ARCHITECT

6.2 VAN ENERGIEBEWUST NAAR BEN-ARCHITECT			
Trekker-coördinator		NAV	
Projectverantwoordelijke		Pieter De Groote	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het NAV heeft een projectsubsidie verkregen voor de realisatie van de website www.BEN-architect.be waarop referentieprojecten van BEN-architecten-voorlopers sinds begin 2015 kunnen geraadpleegd worden. De website brengt bouwheren dichterbij architecten die vandaag al volgens de BEN-normen ontwerpen.</p> <p>Sinds Batibouw 2015 is de website BEN-architect.be online. Het NAV zal de website onderhouden en actualiseren tot 2021. De projecten worden gecontroleerd of ze voldoen aan de BEN-eisen vooraleer ze gepubliceerd worden. Momenteel zijn er meer dan 160 BEN-projecten op de BEN-architect website beschikbaar.</p> <p>Ook andere beroepsvereniging hebben een website met BEN voorbeeldprojecten ontwikkeld : http://www.vcb.be/ben-projecten, https://bvarchitecten.be/themas/ben-voorbeeldprojecten/ http://www.vcb.be/ben-projecten</p>			

4.3. ENERGIEBEWUSTE AANNEMER

6.3 ENERGIEBEWUSTE AANNEMER			
Trekker-coördinator		Bouwunie	
Projectverantwoordelijke		Mieke Bonnarens	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Bouwunie organiseert sinds 2011 het label 'energiebewuste aannemer'. Een EnergieBewuste Aannemer moet zich binden aan een aantal elementaire voorwaarden (zoals het aangaan van geschreven contracten, geen fiscale of sociale schulden hebben...), aantonen dat hij kennis heeft van energiebewust bouwen, zijn medewerkers blijvend cursussen over energiezuinig bouwen laten volgen en zich engageren om zijn klanten te adviseren over energiebewust (ver)bouwen. Het aantonen van de nodige kennis kan door één volgende mogelijkheden :</p> <ul style="list-style-type: none"> o de cursus "Energiebewuste aannemer" volgen en slagen in het examen, en dat minstens door één van de bedrijfsleiders en de werfleiders o aan te tonen dat men al minstens 1 energiezuinig project (dat energiezuiniger is dan de wetgeving oplegt) met succes gerealiseerd heeft. o Een certificaat behaald hebben dat erkend is door de Vlaamse overheid in het kader van het energiezuinig bouwen (zoals binnenisolatie of Rescert) <p>Om de 3 jaar moet de EnergieBewuste Aannemer aantonen dat hij nog steeds aan de voorwaarden voldoet, en verplicht een updatecursus volgen. Er studeerden ondertussen elf lichten Energiebewuste Aannemers af aan de gelijknamige opleiding. Er zijn momenteel meer dan 170 bedrijven die zich EnergieBewuste Aannemer mogen noemen.</p>			

4.4. SPECIFIEKE INFOSESSIES OF VORMINGEN VOOR BOUWPROFESSIELEN

6.4 SPECIFIEKE INFOSESSIES OF VORMINGEN VOOR BOUWPROFESSIELEN			
Trekker-coördinator		VEA (overgenomen van FVB)	
Projectverantwoordelijke		Helene Zegers	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het VEA vraagt regelmatig naar het aanbod van de vormingen.</p> <p>Medio 2015 heeft FVB de beroepscompetentieprofielen binnen de bouwsector voorzien van competenties die verband houden met EE, HE en duurzaam bouwen.</p> <p>Alle e-learning handboeken staan op https://www.buildingyourlearning.be/frontpage.</p> <p>Het VEA merkt op dat de bouwsector onbekend is met op maat gemaakte opleidingen voor uitvoerders. Vanuit het VEA wordt actie ondernomen. In samenwerking met Bouwunie, VCB en FVB werd via een extern enquêtebureau een telefonische bevraging uitgevoerd bij de aannemers.* De enquête onderzocht de kennis over de EPB-eisen en de evolutie naar BEN, de competenties en ambities om BEN te bouwen en de tevredenheid en behoefte van BEN-vormingen. De resultaten werden gepubliceerd op http://www.energiesparen.be/BEN/beleid.</p> <p>Op basis van de resultaten hebben de opleidingsinstellingen hun dienstverlening aangepast en uitgebreid.</p> <p>Zo breidde het VCB haar aanbod uit door ook gespecialiseerde modules aan te bieden. Daarnaast werd ook de opleidingsformule aangepast door in de opleidingen naast theorie ook praktijk aan bod te laten komen.</p> <p>* De enquête gebeurde op basis van NACE-code, niet op basis van een voorselectie van de leden van de beroepsverenigingen die al geïnformeerd zijn over het bestaan van vormingen, en geëngageerd om er aan deel te nemen.</p>			

4.5. VORMINGEN VOOR VASTGOEDSECTOR & VERENIGINGEN VAN EIGENAARS

6.5 VORMINGEN VOOR VASTGOEDSECTOR & VERENIGINGEN VAN EIGENAARS			
Trekker-coördinator		VIVO-BIV	
Projectverantwoordelijke		Jurgen Vansteene	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Trekker vraagt financiering van infomomenten. Er werden geen concrete projecten voorgesteld. VEA sluit de actie af, omdat de vastgoedsector en VVE via voldoende kanalen geïnformeerd worden over de BEN-eisen en over de energetische lange termijn doelstellingen van bestaande gebouwen. Momenteel lopen er enkele proefprojecten over de energetische renovatie van appartementsgebouwen die vanuit VEA met interesse opgevolgd worden.</p>			

4.6. VORMINGEN VOOR BOUWHEREN

6.6 VORMINGEN VOOR BOUWHEREN			
Trekker-coördinator		Steunpunten DUBO (Vlaams Brabant)	
Projectverantwoordelijke		Hilde Hacour	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Vormingen voor bouwheren zijn geïntegreerd in de dienstverlening van de Steunpunten. Het VEA vraagt jaarlijks een geharmoniseerde rapportering over de geleverde adviezen op. In 2017 namen meer dan 2100 particulieren deel aan een vorming.			

4.7. OPLEIDINGEN VOOR BOUWPROFESSIEEL VAN DE TOEKOMST

6.7 OPLEIDINGEN VOOR BOUWPROFESSIEEL VAN DE TOEKOMST			
Trekker-coördinator		AHOVOKS	
Projectverantwoordelijke		Patricia De Grande	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
6.7.1 De beroepskwalificatiedossiers (BKV) voor energiedeskundige type A en voor EPB verslaggevers zijn goedgekeurd, gevalideerd, ingeschaald en erkend. Ze werden in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Het BKV voor energiedeskundige type A is ingeschaald op niveau 5 (2016) en EPB verslaggever op niveau 6 (2017). https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=VLAAMSE_KWALIFICATIESTRUCTUUR:BEROEPSKWALIFICATIE:::::P1020_BK_DOSSIER_ID:1911			
6.7.2 AKOV heeft een analyse uitgevoerd welke EE en HE-thema's geïntegreerd zitten in welke opleidingen. De bouwopleidingen worden aangevuld met de vereiste EE en HE kennis en competenties. Nieuwe BKV's zijn opgestart, waaronder 'technicus hernieuwbare energie' en 'architect'.			

4.8. TRAIN DE TRAINER

6.8 TRAIN DE TRAINER			
Trekker-coördinator		FVB	
Projectverantwoordelijke		Kristof Van Roy	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het VEA vraagt regelmatig naar de stand van zaken van het opleidingsmateriaal.</p> <p>FVB heeft op 21/11/2017 volgende info bezorgd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Via het sectoraal technisch platform "Taskforce duurzaam bouwen", en i.s.m. het WTCB, de Bouwunie, Confederatie Bouw, VDAB en SYNTRA, werden <ul style="list-style-type: none"> • in overleg met het VEA opleidingen voorzien voor het plaatsen van isolatie aan de binnenzijde van buitenmuren • opleidingen ventilatietechnicus georganiseerd • Opleidingen renovatietechnieken voorbereid - Een gratis opleidingsaanbod werd aangeboden aan alle leraren van bouwgerelateerde opleidingen uit Vlaamse bouwscholen - Er wordt veel aandacht besteed aan het uitwerken van BeroepsKwalificatiedossiers van o.a. "technicus Hernieuwbare energie". Zo'n dossier vormt de basis voor de opleiding en bevat alle nodige competenties en kennis om het beroep te kunnen uitoefenen. - Enkele publicaties warden geactualiseerd - Volgende handboeken warden uitgewerkt: <ul style="list-style-type: none"> • "houtskeletbouw" • "gipsblokken- afwerking en toleranties" • Een 30-tal over "diepfunderingen" - Op BUILDINGyourLEARNING warden verschillende nieuwe leerobjecten ge-uploaded <ul style="list-style-type: none"> • Enkele interactieve pdf's, op basis van bestaande handboeken • De integratie met Klascement werd geoptimaliseerd <p>Aansluitend op actie 6.4.</p>			

4.9. KWALITEITSKADER VOOR EE EN HE IN DE BOUWSECTOR

7.1-7.2-7.3 KWALITEITSKADER IN DE BOUWSECTOR VOOR ENERGIE-EFFICIËNTIE EN HERNIEUWBARE ENERGIE			
Trekker-coördinator		VEA (overgenomen van Bouwunie)	
Projectverantwoordelijke		Helene Zegers	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Acties 7.1, 7.2 en 7.3 worden omgevormd tot een geharmoniseerde kwaliteitsprocedure.</p> <p>Opzet is om voor verschillende technieken en technologieën gelijkaardige kwaliteitskaders op te zetten, maar wel afgestemd op individuele kenmerken met ondersteuning van de sector.</p> <p>Op Batibouw 2015 heeft het VEA een persconferentie gegeven over kwaliteitskaders voor EE en HE.</p> <p>Een Besluit van de Vlaamse Regering van december 2017 legt minimale eisen op aan de organisator van een kwaliteitskader</p> <p>Sinds 01/07/2017 moet de installatie met een zonneboiler of warmtepomp gevalideerd worden door een aannemer die beschikt over een certificaat van bekwaamheid afgeleverd door Rescert, wil men nog van een premie willen genieten.</p> <p>De opleidingen en examens worden georganiseerd door erkende opleidingsinstellingen. Er zijn meer dan 600 erkende installateurs voor zonneboilers en meer dan 800 voor warmtepompen. Vind uw aannemer op https://rescert.be/nl/lists.</p> <p>Om in aanmerking te komen voor een premie voor het plaatsen van binnenisolatie tegen buitenmuren; moeten sinds 01/01/2017 de werken uitgevoerd worden door een aannemer die beschikt over een certificaat van bekwaamheid (of aspirant), of moeten de werken begeleid en gecontroleerd worden door een architect. De opleidingen en examens worden georganiseerd door erkende opleidingsinstellingen. Er zijn ongeveer 750 erkende installateurs. Vind uw aannemer op https://www.energiesparen.be/sites/default/files/atoms/files/Aannemers%20binnenisolatie_0.pdf.</p>			

4.10. STIMULEREN VAN BOUWTEAMS MET ENERGIE-ADVISEUR

7.4 STIMULEREN VAN BOUWTEAMS MET ENERGIE-ADVISEUR			
Trekker-coördinator		NAV	
Projectverantwoordelijke		Pieter De Groote	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Dit is een vier jaar durende actie die is uitgewerkt door het NAV onder het IWT VIS-traject i.s.m. VCB, Bouwunie en ORI.</p> <p>Bouwteams was een centraal thema op het NAV-congres 2014, aangevuld met 40 artikels, een colloquium, en 6 ervaringswerkgroepen per jaar. De eerste gezamenlijke ervaringswerkgroep met aannemers, architecten en studie bureaus werd begin 2015 georganiseerd.</p> <p>NAV heeft een enquête gehouden waarbij 61,7% van de architecten aangeeft in een bouwteam te willen werken (231 respondenten).</p> <p>64,1% van de architecten geeft aan dat er een energiedeskundige of EPB-verslaggever betrokken was bij hun laatste bouwteam. De andere organisatie hielden dezelfde enquête onder hun leden. Een modelcontract is bij het NAV voorhanden voor hun leden. De pocket 'samenwerken in een ontwerpteam' werd geactualiseerd. De actualisatie van de pocket 'samenwerken in een bouwteam' werd uitgegeven in februari 2016.</p>			

5. PIJLER III: COMMUNICATIE

5.1. BRANDING MERK 'BEN'

8 BRANDING MERK 'BEN'			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Véronique Vens	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie loopt goed. Het merk 'BEN' is ondertussen al ruim bekend.			

5.2. OPRICHTEN VAN KENNISPLATFORM

9 OPRICHTEN VAN KENNISPLATFORM			
Trekker-coördinator		WTCB	
Projectverantwoordelijke		Peter Wouters	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Er bestaan reeds enkele kennisplatformen met betrekking tot energie-efficiënt bouwen, bvb. het kennisplatform opgericht in kader van de IWT proeftuin bouwen, Renofase...</p> <p>Het voorstel is om minder een fysiek platform, eerder digitale kennisdatabank op te zetten in samenwerking met en ondersteunend voor lopende initiatieven van federaties (NAV, VCB, Bouwunie, WTCB...). Het kennisplatform rond de proeftuinen kan verder getrokken worden door WTCB.</p> <p>Het VEA was voorstander om de financiering hiervan te kunnen laten verlopen via EFRO-ondersteuning. Het EFRO-secretariaat, met name Agentschap Ondernemen vindt echter dat een groot kennisplatform vanuit de sector moet worden opgestart.</p> <p>In 2018 is het BE REEL project opgestart met steun van het financieringsinstrument LIFE van de Europese Unie. Binnen het BE REEL project worden kennis en ervaring uitgewisseld door de verschillende partners (overheden, lokale besturen, burgers, relevante sectoren en beroepsfederaties). Er worden tools uitgewerkt om milieu- en klimaatwetgeving en doelstelling op grotere schaal te kunnen implementeren http://www.be-reel.be/en. Het BE REEL project loopt van 2018 tot 2025.</p>			

5.3. SENSIBILISERINGS- & INFORMATIECAMPAGNES GERICHT NAAR VOORLOPERS

10 SENSIBILISERINGS- & INFORMATIECAMPAGNES GERICHT NAAR VOORLOPERS			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Véronique Vens	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Aansluitend bij actie 8. De lancering van het merk BEN was succesvol. Het aantal BEN-voorlopers is heel snel opgelopen en haalde in september 2015 meer dan 650 inschrijvingen. Naar de toekomst toe moet het correct gebruik van het marketingmateriaal en het naleven van de engagementen nagegaan worden en mogelijks zelfs verstrengd. Hiervoor kunnen bepaalde categorieën BEN-voorlopers gekoppeld worden aan andere BEN-acties (bv. BEN-architecten, BEN-aannemers...).</p> <p>BEN is ondertussen geïntegreerd in de EPB-voorafberekening en de EPB-aangifte vanaf 2014.</p> <p>De lancering van het BENOVeren was eveneens succesvol dankzij een grote communicatie-actie in 2017.</p> <p>De BEN en BENOVeren voorlopers kunnen opgezocht worden op de VEA website. Verder werd in 2018 de EPB-pedia gelanceerd, waar alle informatie m.b.t. EPB kan worden opgezocht (doelgroepen: bouwheer, aannemer, verslaggever).</p>			

5.4. ONTWIKKELING VAN DEMONSTRATIEPROJECTEN

11 ONTWIKKELING VAN DEMONSTRATIEPROJECTEN			
Trekker-coördinator		VEA (overgenomen van DAR)	
Projectverantwoordelijke		Geert Flips	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Aangezien er van DAR geen initiatief werd ondernomen om deze fiche te trekken, nam VEA de actie over.</p> <p>In het kader van het Renovatiepact is het aangewezen dat de sector demowoningen ontwikkelt. Dit is opgenomen als 'werf' in het Renovatiepact. Ondertussen zijn er in het kader van het BE REEL project projecten opgestart. Het VEA is het projectmanagementteam voor de monitoring en opvolging van alle projecten, het opzetten van een lerend netwerk en capaciteitsopbouw (zie ook 5.2) http://www.be-reel.be/nl/home.</p>			

5.5. ADVIES RESIDENTIËLE GEBOUWEN

12.1 ADVIES RESIDENTIËLE GEBOUWEN			
Trekker-coördinator		Steunpunten DUBO (West-Vlaanderen)	
Projectverantwoordelijke		Doenja Lefebure	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Zie actie 6.6.			
De Provinciale Steunpunten Duurzaam Bouwen gaven in 2017 ongeveer 1300 adviezen over bouw gerelateerde thema's (loketvragen en adviezen)			

5.6. ADVIES NIET-RESIDENTIËLE GEBOUWEN

12.2 ADVIES NIET-RESIDENTIËLE GEBOUWEN			
Trekker-coördinator		Steunpunten DUBO (Limburg)	
Projectverantwoordelijke		Kris Asnong	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Zie actie 6.6 en 12.1.			
Deze actie wordt eveneens gekoppeld aan 22.2, 23.1 en 23.2.			

5.7. HANDLEIDING BEN-GEBOUWEN

13 HANDLEIDING BEN-GEBOUWEN			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Anneleen Haers	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
De opdracht voor de ontwikkeling van de BEN-handleiding is in opdracht van het VEA uitgevoerd door 3E en Visuality. Voor de BEN-banken (Belfius en Triodos) werd de BEN-handleiding in juli 2015 verspreid met hun logo op de back cover. De BEN-handleiding wordt regelmatig bijgewerkt.			

5.8. HANDLEIDING DOORGEDREVEN ENERGETISCHE RENOVATIE

14 HANDLEIDING DOORGEDREVEN ENERGETISCHE RENOVATIE			
Trekker-coördinator		VEA (overgenomen van Vito)	
Projectverantwoordelijke		Anneleen Haers & Helene Zegers	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
In 2016 werkte het VEA de BENOveren brochure uit, een handleiding om kwaliteitsvol energetisch te renoveren. De BENOveren handleiding is beschikbaar op de VEA website via http://www.energiesparen.be/ikBENOveer . De brochure wordt jaarlijks ge-updated.			

6. PIJLER IV: FINANCIERING

6.1. OPSCHUIVENDE VOORWAARDEN STIMULI

15 OPSCHUIVENDE VOORWAARDEN STIMULI			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Tine Tanghe	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie m.b.t. de premies is voltooid.			

6.2. KOPPELEN VAN ONDERSTEUNING AAN DE GLOBALE VERBETERING VAN DE ENERGIEPRESTATIE

16 KOPPELING VAN ONDERSTEUNING AAN DE GLOBALE VERBETERING VAN DE ENERGIEPRESTATIE			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Tine Tanghe	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
De koppeling wordt mee opgenomen in het Renovatiepact en de daarin opgenomen 'werf' over de Woningpas. In 2017 werd de totaalrenovatiebonus in het premiestelsel ingevoerd.			

6.3. ERKENNING ENERGIEPRESTATIE DOOR FINANCIËLE SECTOR

17 ERKENNING ENERGIEPRESTATIE DOOR FINANCIËLE SECTOR			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Luc Peeters	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Tot nu toe hebben enkel Belfius en Triodos ingetekend op de energiebeleidsvereenkomst. Zij geven jaarlijks een cijfer rapport. ING had in mei 2014 aangegeven dit ook te doen, maar heeft tot nu toe nog niet tot concrete resultaten geleid. In de financiële sector zijn energieleningen voor energetische renovaties deel van het aanbod geworden. De Vlaamse overheid heeft van haar kant de Energielening gelanceerd via de Energiehuizen, en daarnaast de burenpremie en de totaalrenovatiebonus ingevoerd.</p>			

6.4. DERDEPARTIJFINANCIERING VOOR DOORGEDREVEN ENERGETISCHE RENOVATIES

18 DERDEPARTIJFINANCIERING VOOR DOORGEDREVEN ENERGETISCHE RENOVATIES			
Trekker-coördinator		VLAIO	
Projectverantwoordelijke		Joachim Castelain	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Uit besprekingen tijdens fase 1 van het Renovatiepact is gebleken dat derdepartijfinanciering voor de grondige energetische renovaties weinig impact zal hebben op het renovatievolume.</p>			

7. PIJLER V: ENERGIEBELEID

7.1. HET VERSTRENGINGSPAD VAN DE ENERGIEPRESTATIE-EISEN VOOR NIEUWE GEBOUWEN VASTLEGGEN

19.1 HET VERSTRENGINGSPAD VAN DE ENERGIEPRESTATIE-EISEN VOOR NIEUWE GEBOUWEN VASTLEGGEN			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Marijke De Meulenaer	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het aanscherpingspad voor woongebouwen, kantoren en scholen is vastgelegd door Vlaamse Regering in November 2013. Het aanscherpingspad van het E-peil andere specifieke bestemmingen is vastgelegd in 2017. De lange termijn doelstelling voor bestaande woningen werd met de belanghebbenden bepaald en gepubliceerd in 2016.</p>			

7.2. VASTLEGGEN TWESPORENBELEID MET LANGETERMIJNPAD VOORLOPERS

19.2 VASTLEGGEN TWESPORENBELEID MET LANGETERMIJNPAD VOORLOPERS (SCHADUWPAD)			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Marijke De Meulenaer	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie is voltooid.			

7.3. VERPLICHT MINIMUMAANDEEL HERNIEUWBARE ENERGIE

19.3 VERPLICHT MINIMUMNIVEAU HERNIEUWBARE ENERGIE IN WONINGEN			
Trekker-coördinator	VEA		
Projectverantwoordelijke	Wim Lameire		
Datum evaluatie monitoringrapport	19/12/2017		
Status actie	Afgehandeld	X	
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking	X	
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd	X	
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen	X	
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie is afgelopen. Minimumaandeel HE in nieuwbouw is een EPB-eis.			

7.4. COMMUNICATIE OVER LANGETERMIJNPAD E-PEIL

19.4 COMMUNICATIE OVER LANGETERMIJNPAD E-PEIL			
Trekker-coördinator	VEA		
Projectverantwoordelijke	Véronique Vens		
Datum evaluatie monitoringrapport	19/12/2017		
Status actie	Afgehandeld	X	
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking	X	
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd	X	
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen	X	
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie is afgelopen. De komende jaren zullen BEN en BENOvenen voornaam aandachtspunten blijven in de communicatie van het Vlaams energiebeleid.			

7.5. ONTWIKKELEN VAN EEN GEÏNTEGREERDE BEREKENINGSMETHODE

20 ONTWIKKELEN VAN EEN GEÏNTEGREERDE BEREKENINGSMETHODE			
Trekker-coördinator		VEA	
Projectverantwoordelijke		Lore Stevens	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>In de planning (via Ondernemingsplan) is opgenomen dat jaarlijks een nota aan de minister wordt bezorgd over de stand van zaken en verder plan van aanpak.</p> <p>In 2017 werd door de drie gewesten een studie gelanceerd om de berekeningsmethodes voor nieuwe, gerenoveerde en bestaande bouw te evalueren i.s.m. de sector. De resultaten van deze studie zullen geïmplementeerd worden in een 'EPB 2.0', waar momenteel de krijtlijnen van worden uitgezet.</p>			

7.6. PAD VOOR NIEUWE SOCIALE WONINGBOUW NAAR BEN

21 PAD VOOR NIEUWE SOCIALE WONINGBOUW NAAR BIJNA-ENERGIENEUTRAAL			
Trekker-coördinator		VMSW	
Projectverantwoordelijke		Hannes Benaets	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het VEA haalt jaarlijks de cijfers van sociale woningen uit de energieprestatiedatabank. Dit is een indicator voor de evolutie van de energieprestatie van sociale woningen.</p>			

7.7. SENSIBILISATIE VAN EN INFORMATIE VOOR OVERHEDEN

22.1/2/3 SENSIBILISATIE VAN EN INFORMATIE VOOR OVERHEDEN			
Trekker-coördinator		Steunpunten DUBO (Oost-Vlaanderen)	
Projectverantwoordelijke		Goedele De Vos	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		X
	Lopende		
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		X
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie is gekoppeld aan 12.1, 23.1. De Steunpunten Duurzaam Bouwen organiseerden in 2015-2016 een roadshow van goede voorbeelden gebouwen voor lokale overheden doorheen Vlaanderen, met daaraan gekoppeld gratis BEN-advies. Het planadvies en begeleiding over bouwprojecten van lokale besturen en hun bouwteams deed de ambities m.b.t. BEN-bouwen aanzienlijk stijgen.			

7.8. STANDAARD BEN-AANBESTEDINGEN VOOR OVERHEIDSGEBOUWEN

22.4 STANDAARD BEN-AANBESTEDINGEN VOOR OVERHEIDSGEBOUWEN			
Trekker-coördinator		Kabinet minister president	
Projectverantwoordelijke		Kabinet minister president	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie	Afgehandeld		
	Lopende		X
	In afwachting		
Trekker	Aangeduid, goede samenwerking		X
	Aangeduid, beperkte reactie		
	Aangeduid, maar andere trekker aangewezen		
	Nog aan te duiden		
Opvolging planning	Planning wordt opgevolgd		
	Achterstand op planning		
	Nog geen planning voorzien		
	Onbekend		X
Bijsturing door het VEA aangewezen	Neen		X
	Neen, enkel opvolging		
	Ja, bijsturing aangewezen		
Conclusie & bemerkingen			
<p>Oorspronkelijk was voorzien dat DAR-PPS dit zou trekken, maar voor hun was het een vereiste dat er financiering zou komen om een voorbeeldproject uit te werken.</p> <p>Op het Vlaams Bouwoverlegcomité (VBOC) van 2 februari 2015 was er de vraag van de sector aan de Vlaamse regering om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opdracht te geven tot de uitwerking van een indicatief prestatiegericht standaardbestek voor gebouwen. • Deze opdracht al dan niet uit te besteden. • Een van haar diensten uitdrukkelijk te belasten met de coördinatie en opvolging. • Kenmerken standaardbestek. • Een prestatie- en geen middelenbestek. • Concreet houvast voor Vlaamse overheidsopdrachtgevers. • Dit mag geen duurzaamheidsmeter zijn, maar concreet 'bestek-gericht'. <p>Het kabinet van de minister president heeft toegezegd om initiatief te nemen voor het laten opstellen van een standaardbestek voor energiezuinige overheidsgebouwen.</p>			

7.9. BEN-OVERHEIDSGEBOUWEN – LOKALE BESTUREN

23.1 BEN-OVERHEIDSGEBOUWEN - LOKALE BESTUREN			
Trekker-coördinator		Steunpunten DUBO (Antwerpen)	
Projectverantwoordelijke		Dirk Verbeeck	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie		Afgehandeld	X
		Lopende	
		In afwachting	
Trekker		Aangeduid, goede samenwerking	X
		Aangeduid, beperkte reactie	
		Aangeduid, maar andere trekker aangewezen	
		Nog aan te duiden	
Opvolging planning		Planning wordt opgevolgd	X
		Achterstand op planning	
		Nog geen planning voorzien	
		Onbekend	
Bijsturing door het VEA aangewezen		Neen	X
		Neen, enkel opvolging	
		Ja, bijsturing aangewezen	
Conclusie & bemerkingen			
Deze actie is gekoppeld aan 12.1 en 22.1/2/3 . Zie 22/1 voor meer informatie.			

7.10. REALISATIE VAN BEN-OVERHEIDSGEBOUWEN VOOR 2019

23.2 REALISATIE BEN-OVERHEIDSGEBOUWEN VOOR 2019			
Trekker-coördinator		Facilitair Bedrijf	
Projectverantwoordelijke		te bepalen	
Datum evaluatie monitoringrapport		19/12/2017	
Status actie		Afgehandeld	
		Lopende	X
		In afwachting	
Trekker		Aangeduid, goede samenwerking	X
		Aangeduid, beperkte reactie	
		Aangeduid, maar andere trekker aangewezen	
		Nog aan te duiden	
Opvolging planning		Planning wordt opgevolgd	
		Achterstand op planning	
		Nog geen planning voorzien	
		Volgen eigen planning	X
Bijsturing door het VEA aangewezen		Neen	X
		Neen, enkel opvolging	
		Ja, bijsturing aangewezen	
Conclusie & bemerkingen			
<p>Het Herman Teirlinck gebouw op Thurn & Taxis voldoet aan de BEN-eisen en werd opgeleverd in 2017.</p> <p>Binnen het Facilitair Bedrijf zijn er verschillende acties lopende. Zo werd een energiebeleidsverklaring opgesteld, hanteert men een energiebeoordeling voor de eigen kantoorgebouwen. Zie ook https://www.vlaanderen.be/nl/vlaamse-overheid/werking-van-de-vlaamse-overheid/bouwprojecten-van-de-vlaamse-overheid.</p> <p>In de beleidsnota 2014-2019 van Bestuurszaken is het volgende opgenomen: "Zo wil ik op termijn zoveel mogelijk komen tot 'bijna-energie neutrale' of BEN-gebouwen."</p>			

BIJLAGEN

1. GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
BBL	Bond Beter Leefmilieu
BEN	Bijna Energieneutraal
BIV	Beroepsinstituut voor Vastgoedmakelaars
BVA	Bond van de Vlaamse Architecten
DAR	Dienst Duurzame Ontwikkeling
EE	Energie Efficiëntie
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
FB	Facilitair Bedrijf
FVB	Fonds voor Vakopleiding in de Bouw
HE	Hernieuwbare Energie
kabinet MP	kabinet Minister President
NACE	Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschap
NAV	Netwerk Architecten Vlaanderen
ORI	Branche Organisatie van advies- en ingenieursbureaus in België
Pixii	Kennisplatform Energieneutraal Bouwen
PPS	Vlaams Kenniscentrum Publiek-Private samenwerking
RES	Renewable Energy Sources
Steunpunten (DUBO)	Provinciale Steunpunten Duurzaam Bouwen
VBOC	Vlaams Bouwoverlegcomité
VCB	Vlaamse Confederatie Bouw
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEA	Vlaams Energie Agentschap
VIS	Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VIVO	Vlaams Instituut Vastgoed Opleiding
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
WTCB	Wetenschappelijk Centrum Bouw